

RESOLUTION
from the First National Conference on the Sexual and Reproductive
Rights of Women with Disabilities in Moldova

The First National Conference on the Sexual and Reproductive Rights of Women with Disabilities in Moldova, an event organized in Chisinau on May 29, 2017 by the Reproductive Health Training Center (RHTC), according to the Order of the Ministry of Health no. 366d from 24.05.2017, with the purpose of discussing at a country level the problems faced by women and girls with disabilities in the exercise of their sexual and reproductive rights, to raise awareness among key actors about the need to improve the situation and to establish the next steps in order to make the necessary changes,

On the basis of the situational analysis of the problems that women and girls with locomotor disabilities in Moldova face in exercising their sexual and reproductive rights, carried out by RHTC in 2016, and taking into account the discussions and opinions expressed during the event, the participants of the Conference resolved that:

women and girls with disabilities in the Republic of Moldova encounter more obstacles when it comes to exercising their sexual and reproductive rights, as they are often stigmatized, discriminated against and coerced into making decisions pertaining to private life, sexuality, sexual and reproductive health, couple relationships and childbirth; and the legal, regulatory and policy framework is not sufficiently adjusted to guarantee and ensure respect for the sexual and reproductive rights of persons with disabilities in Moldova, limiting their rights to marriage, family and maternity/paternity.

Therefore, the participants of the Conference (Annex 1: List of participants),

Requests the following from the Ministry of Health:

1. To ensure the physical access of the persons with disabilities to the facilities that deliver sexual and reproductive health services and to supply said facilities with equipment adapted to the necessities of the persons with special needs;
2. To train the medical staff on the sexual and reproductive health and rights of the persons with disabilities, including the prevention and reporting of sexual abuse. It is of special importance to observe WHO's medical eligibility criteria for contraceptive use;
3. To include in the programs of continuous training for primary health care providers modules on the sexual and reproductive health and rights of the persons with disabilities, and to support RHTC training efforts. To include in the trainings provided by other national NGOs (Trimbos Moldova, Keystone Moldova) components dedicated to the sexual and reproductive health and rights;
4. To include persons with disabilities as a category within the groups that can benefit from free contraceptives;
5. To elaborate indicators and to implement a system for the collection of statistical data related to the reproductive health of women with disabilities, disaggregated by different components;
6. To monitor and to assess the degree of accessibility of primary health care (PHC) facilities for persons with disabilities: to provide access ramps, toilets, gynecological chairs adapted to their necessities, etc., as well as the real needs of persons with different types of disabilities (locomotive, sight-related...) in accordance with the Standards for Assessment and Accreditation for PHC facilities of June 30, 2016;
7. To include persons with disabilities in building assessment commission so they can ensure their access to them;
8. To strengthen cooperation among ministries, and namely, between the Ministry of Health and the Ministry of Labor, Social Protection and Family of the Republic of Moldova and their collaboration with family

doctors and social workers as well as with other actors in the field: Reproductive Health Centers, Community Mental Health Centers, Local Public Authorities, schools, Youth Health Centers, NGOs, international organizations, etc., for the mobilization of the community in order to disseminate information about sexual and reproductive health of the persons with disabilities and for their better respect.

Requests the following from the Ministry of Labor, Social Protection and Family:

1. To ensure the physical access of the persons with disabilities to the facilities that deliver social assistance services;
2. To train social workers, staff at the psychoneurological institutions and their assistants in the field of sexual and reproductive health and rights of the persons with disabilities, including the prevention and reporting of sexual abuse with the purpose of enabling them to offer the necessary support to persons with special needs;
3. To include in the programs of continuous training for social assistance providers modules on the sexual and reproductive health and rights of the persons with disabilities with the help of the National Agency for Social Assistance;
4. To ensure that women with disabilities and their family members are informed of the sexual and reproductive rights of persons with disabilities by social workers during home visits, specially in cases of reduced mobility of the beneficiaries;
5. To facilitate the coverage of successful stories of persons with disabilities that form a couple, have babies and raise them by getting them involved in their communities, having them on TV, etc., with the purpose of raising awareness among the community and persons with disabilities about the equal rights of persons with disabilities.

Requests the following from the Government of the Republic of Moldova and the National Council for the Rights of Persons with Disabilities:

1. The revision of the national legal framework in line with international instruments to ensure respect for the sexual and reproductive rights of persons with disabilities;
2. To ensure the rights of women with disabilities to sexual and reproductive health on an equal footing with others, in particular, to repeal the legislation that allows the termination of pregnancies without consent (as recommended by the UN Committee on the Rights of Persons with Disabilities on April 12, 2017, paragraph 13-a);
3. To repeal and to amend laws and norms that allow forced or involuntary sterilization of persons with disabilities and to prevent and to stop non-consensual contraceptive measures, including when consent is given by a third party (as recommended by the UN Committee on the Rights of Persons with Disabilities on April 12, 2017, paragraph 35);
4. To repeal legislation in order to eliminate the discrimination against persons with disabilities, in special, women with psychosocial and/or intellectual disabilities, in all the legal aspects of marriage, family and maternity/paternity, on an equal footing with others (as recommended by the UN Committee on the Rights of Persons with Disabilities on April 12, 2017, paragraph 43).

This resolution was voted unanimously.

The participants of the First National Conference on the Sexual and Reproductive Rights of Women with Disabilities in Moldova, according to the attached list (56 persons).

Chisinau, Republic of Moldova
29.05.2017

Prima Conferință Națională în Drepturile Sexuale și Reproductive ale Femeilor cu Dizabilități din Moldova

29 mai 2017, ora 10.00

Complexul Summit Events & Conference Center, Sala Roșie
str. Tighina, 49/3, or. Chișinău

LISTA PARTICIPANȚILOR

	Numele, prenumele	Instituția	Contacte	Semnătura
VORBITORI				
1	1. Anastasia Oceretnii <i>Victoria Botnaru</i>	Viceministru, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei al RM <i>Șef Interimar Serv. justif. rezid.</i>	anastasia.oceretnii@mmpsf.gov.md tel: +373 22 269306 <i>Victoria.Botnaru@mmpsf.gov.md</i>	<i>[Signature]</i>
	2. Liliana Iașan	Viceministru, Ministerul Sănătății al RM	liliana.iasan@ms.gov.md tel: + 373 22 268 881	—
2	3. Tatiana Zatic	Șef Direcția asistență medicală primară, Ministerul Sănătății al RM	tatiana.zatic@ms.gov.md tel: +373 22 268823	<i>T. Zatic</i>
	4. Aliona Chisari	Consiliul Național pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități	chisarialiona@yahoo.com tel: +373 22 57 78 36	—
3	5. Rita Columbia	Reprezentantă UNFPA în Moldova	columbia@unfpa.org tel: +373 22 214002	<i>[Signature]</i>
	6. Ulziisuren Jamsran	Reprezentantă UN Women în Moldova	Ulziisuren.JAMSRAN@unwomen.org	—
4	7. Rodica Comendant	Director, Centrul de Instruire în Domeniul Sănătății Reproductive; conferențiar universitar la Catedra Obstetrică și Ginecologie a USMF "N. Testimianu"	comendantrodica73@gmail.com tel: 069139878	<i>[Signature]</i>
5	8. Veaceslav Balan	Coordonator național, Oficiul ONU pentru Drepturile Omului Moldova	veaceslav.balan@one.un.org; tel: +373 22 220045	<i>[Signature]</i>
6	9. Nelea Panfil	Coordonator, Programul promovarea și monitorizarea drepturilor persoanelor cu dizabilități, Keystone Human Services International Moldova Association	Npanfil@keystonehumanservices.org tel: +373 68155005	<i>[Signature]</i>

7	10.	Victoria Condrat <i>Buzduje Mihaila</i>	Director executiv, Trimbos Moldova <i>Junior Professional Human rights</i>	victoria.condrat@trimbos.md tel: +373 22996181 <i>0699550104@trimbos.md</i>	<i>[Signature]</i>
8	11.	Vadim Vieru	Avocat, Asociația Promo-LEX	vadim.wieru@gmail.com tel: +373 68017507	<i>[Signature]</i>
9	12.	Ludmila Iachim	Manager proiecte, Asociația „MOTIVAȚIE” din Moldova	ludmila@motivation-md.org tel. +373 696 54 316	<i>[Signature]</i>
10	13.	Ludmila Sîrbu	Coordonator proiect, Centrul de Instruire în Domeniul Sănătății Reproductive	tulus_ludmila@yahoo.com tel: 060104002	<i>[Signature]</i>
PARTENERI					
	14.	Silvia Apostol	Director, IM Swedish Development Partner	silvia.apostol@manniskohjalp.se tel: +373 69678336	—
	15.	Larisa Boderscova	Coordonator sisteme de sănătate, Organizația Mondială a Sănătății Moldova	boderscoval@who.int tel: +373 22839961	—
11	16.	Natalia Plugaru	Reprezentanta Adjunct, UNFPA Moldova	plugaru@unfpa.org tel: +373 22 214002	<i>[Signature]</i>
12	17.	Eugenia Berzan	Analist Programe în sănătatea reproducerii și tineret, UNFPA Moldova	berzan@unfpa.org; tel: +373 22 214002	<i>[Signature]</i>
	18.	Corneliu Eftodi	Coordonator programe, UN Women	corneliu.eftodi@unwomen.org tel: +373 22 839899	—
	19.	Cornelia Adeola	Consultant Național pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Oficiul ONU pentru Drepturile Omului Moldova	consultant.adeola@ohchr.org tel: 373 60422756	—
	20.	Olesea Perean	Ofițer Național pentru Drepturile Omului, Oficiul ONU pentru Drepturile Omului Moldova	olesea.perean@one.un.org	—
13	21.	Victoria Boțan	PR manager la asociația „MOTIVAȚIE” din Moldova, blogger, jurnalistă	viki86@inbox.ru tel: +373 79355548	<i>[Signature]</i>
14	22.	Emma Matreniuc	Director, Asociația de tineret cu dizabilități “VIVERE” or. Edineț	ematreniuc@gmail.com tel. +373 691 48308	<i>[Signature]</i>
15	23.	Olga Ceban	Asistent social, Centrul de Sănătate Prietenos Tinerilor „Neovita”	olgaceban2013@gmail.com tel: +373 78 88 40 71	<i>[Signature]</i>
16	24.	Liuba Chirilov	Director executiv, Y-PEER Moldova, AO Rețeaua de Tineri Educatori DE LA EGAL LA EGAL	liuba.chirilov@gmail.com tel: +373 68446793	<i>[Signature]</i>
17	25.	Irina Sagaidac	Centrul de Instruire în Domeniul Sănătății Reproductive;	irinasagaidac@yahoo.com tel. +373 69340259	<i>[Signature]</i>

			Catedra Obstetrică și Ginecologie, Nr.2, USMF „N.Testemitanu”, asistent universitar		
	26.	Constanța Popa	Consultant Comunicare și Anti-Stigma, Trimbos Moldova	constanta.popa@trimbos.md tel: +373 79400310	—
	REPREZENTANȚI DIN DOMENIUL DREPTURILOR ȘI SERVICIILOR PENTRU PERSOANE CU DIZABILITĂȚI				
18	27.	Ana Nicolau	Tânăra activă în comunitate, beneficiar al Centrului de servicii specializate pentru copii și tineri cu dizabilități fizice or. Ștefan Vodă	ananicolau1990@gmail.com tel: +373 69714041	Nicay
19	28.	Andreea Bătnaru	Membru al grupului de auto-reprezentanți Cantemir, Keystone Moldova		- Bătnaru
20	29.	Angela Malaniuc	Web manager, Centrul de Instruire în Domeniul Sănătății Reproductive	angelamalaniuc@yahoo.com tel: +373 22 355072	Malaniuc.
21	30.	Anghelina Gruzd	Manager oficiu, Centrul de Instruire în Domeniul Sănătății Reproductive	anghelinagruzd@gmail.com tel: +373 068429883	Ang
22	31.	Carmen Lopez	Voluntară, Centrul de Instruire în Domeniul Sănătății Reproductive	carmenl91@gmail.com	Lopez
23	32.	Daniela Rusu	Membru al grupului de auto-reprezentanți Cantemir, Keystone Moldova		- Rusu
24	33.	Diana Catîrev	Psiholog, manager Centrului de servicii specializate pentru copii și tineri cu dizabilități fizice or. Ștefan Vodă	diana.catirev@mail.ru tel: +373 24225118	Catîrev
25	34.	Dorin Galben	Realizator / Prezentator TV / Emisiunea „COD GALBEN”, TV10	galbendorin@gmail.com tel: +37368681878	+
26	35.	Dorina Gurău	Asistentă socială, Asociația Obștească „Eco-Răzeni”	guraudorina@gmail.com tel: +373 69765987	- Gurău
27	36.	Elena Cernăuțeanu	Consultant superior în Secția drepturi sociale economice și culturale, Avocatul Poporului	e.cernauteanu@inst.ombudsman.md tel: +373 22 234800	Cernăuțeanu
28	37.	Elena Sîrbu	Redactor al emisiunii „Petalo Romano”, Moldova 1	petaloromano-elena@mail.ru tel: +373 68113429	- Sîrbu
29	38.	Eugenia Pogor	Reporter, Radio Europa liberă	eugenia.pogor@gmail.com tel: +373 79859104	Pogor
30	39.	Ludmila Jalbă	Persoană de suport a grupului de auto-reprezentanți Fălești, Keystone Moldova	ludmila.jalba@gmail.com tel: 62187830	Jalbă

31	40.	Nadejda Banari	Tânăra cu nevoi speciale activă în comunitate	Nadine1992@mail.ru tel: +373 69943352	Banari
32	41.	Natalia Dediu	Persoană de suport pentru grupul de auto-reprezentanți din raionul Cantemir, Keystone Moldova	natalia.dediu@gmail.com tel: 69703802	Dediu
33	42.	Olga Arseni	Tânăra activă în comunitate, beneficiar al Centrului de servicii specializate pentru copii și tineri cu dizabilități fizice or. Ștefan Vodă		Arseni
34	43.	Svetlana Arhiri	Psihopedagog, ONG "Alternative sociale" din Ungheni	arhilanas@mail.ru tel. +373 69019470	Arhiri
35	44.	Tamara Andrieș	Membru al grupului de auto-reprezentanți Fălești, Keystone Moldova	tamara.andries29@gmail.com tel: 69452052	Andries
36	45.	Tatiana Cașu	Asistent proiect, Centrul de Instruire în Domeniul Sănătății Reproductive	casu.tania85@gmail.com tel: +373 22 355072	Cașu
37	46.	Viorica Său	Asistent social coordonator ONG "Alternative sociale" or. Ungheni	sau.viorica@mail.ru tel. +373 0236-2-31-74	V. Său
REPREZENTANȚI ASISTENȚA MEDICALĂ PRIMARĂ					
	47.		IMSP AMT Centru, Chișinău	amtcentru@ms.md	—
	48.		IMSP Centrul Medicilor de Familie Bălți	cmfbalti@ms.md	—
38	49.	Agepă Olesca	IMSP Centrul Medicilor de Familie Cantemir	info@ms.md info-pr@ms.md	Olesca
39	50.	Domenico Fina	IMSP Centrul Medicilor de Familie Cahul	cancelariacs.cahul@ms.md cs.cahul@ms.md	Fina
	51.		IMSP Centrul Medicilor de Familie Edineț	cmfed@mednet.md	—
	52.		IMSP Centrul Medicilor de Familie Fălești	csfalesti@ms.md istratidiana@ms.md	—
40	53.	A. Lupacescu	IMSP Centrul Medicilor de Familie Orhei	imsporhei@mednet.md cs.orhei1@ms.md	A. 5
	54.		IMSP Centrul Medicilor de Familie Soroca	cs.soroca@ms.md roman.tasnic@ms.md	—
	55.	Anna Sirotenco	Obstetrician-ginecolog, cabinetul de Sănătate a Reproducerii, IMSP CS Ștefan Vodă	cmfstefanvoda@ms.md	—

REPREZENTANȚI CENTRE COMUNITARE DE SĂNĂTATE MINTALĂ				
	56.		Centrul Comunitar de Sănătate Mintală Botanica, Chișinău	receptie@psi.md
	57.		Centrul Comunitar de Sănătate Mintală Ștefan Vodă	
41	58.	Galbă Olga	Centrul Comunitar de Sănătate Mintală Orhei	olgaanghel@mail.ru
42	59.		Centrul Comunitar de Sănătate Mintală Soroca	
REPREZENTANȚI DIRECȚIA ASISTENȚĂ SOCIALĂ ȘI PROTECȚIA FAMILIEI				
	60.		Direcția asistență socială și protecția familiei Ștefan Vodă	vioricanastasiu@rambler.ru
	61.		Direcția asistență socială și protecția familiei Orhei	daspforhei@gmail.com
	62.		Direcția asistență socială și protecția familiei Soroca	
REPREZENTANȚI CENTRE DE SĂNĂTATE PRIETENOASE TINERILOR				
	63.		Centru de Sănătate Prietenos Tinerilor Ștefan Vodă	cheptanari_iurie@rambler.ru
43	64.	Guras Svetlana	Centru de Sănătate Prietenos Tinerilor Orhei	csptorhei@mail.ru 069957700
44	65.		Centru de Sănătate Prietenos Tinerilor Soroca	csptsoroca@rambler.ru tatianamorari@rambler.ru
45	66.	Anoniu Dorina	Y-peer Moldova	dorina.aniu@univ.md
46	67.	Uliana Florea	CAP VPOTFV	ana-maria.2008@mail.ru
47	68.	Bucurac Hristina	CLIF SCRS	meel.pruceolof
48	69.	Liliana Cusniz	Centru de Cercetări Demografice al INCE	cusniz.liliana@mail.ru
49	70.	Ksenia Simionciuc	Oficiul ONU pt. Drept f. omului	kenia.semenciuc@un.org
50	71.	Olga Wica	Y-PEER	Olga_wica_22@yahoo.com
51	72.	Olga Hanaș	Asoc. Interven. cu dezab.	olga_hanas@yandex.com

73. 52 Mihai Ciubotaru Basarabiu Basarabiu Isterari MCI
 & yahoo.com
74. 53 Popescu Cătălina Isterari Isterari Cătălina popescu33@gmail.com Căpuc
75. 54 Galina Climon Alianța Organizațiilor pentru Tineri cu Dizabilitate Isterari
76. 55 Dorin Galben, realizator/prezentator la TV - galbendorin@gmail.com Isterari
77. 56 Mariana Petreanu, Voluntaia Casa Comunitara Baimachia, r. Cantemir petreanu.mariana@yahoo.com Petreanu.